

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ  
Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов



**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**

Директор Центру наукових досліджень  
та викладання іноземних мов НАН України

к.філол.н., доцент

ЖАЛАЙ В.Я.

**«12» травня 2021 р.**

**ПРОГРАМА**

вступного іспиту до аспірантури  
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки  
Спеціальність: 035 Філологія

третього освітнього (освітньо-наукового)  
рівня вищої освіти – доктора філософії

Розробники:

д.філол.н., проф. Ільченко О.М.

д.філол.н., проф., чл.-кор. НАНУ Ткаченко О.Б.

д.філол.н., проф. Зірка В.В.

д.філол., доц. Чайка Л.В.

к.філол.н., ст.викл. Кравченко Н.Г.

Програму вступного іспиту до аспірантури (Галузь знань: 03 Гуманітарні науки  
Спеціальність: 035 Філологія) третього освітнього (освітньо-наукового) рівня  
вищої освіти – доктора філософії розглянуто і схвалено на засіданні Вченої ради  
Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України  
Протокол № 2 від 12 травня 2021 р.

Схвалено на засіданні кафедри іноземних мов  
«11» травня 2021 р., протокол № 2

## **I. ВСТУПНИЙ ІСПИТ ДО АСПІРАНТУРИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 035 «ФІЛОЛОГІЯ» (ГЕРМАНСЬКІ МОВИ)**

Програма призначається для осіб із вищою освітою, які готуються до вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 035 «Філологія» (Германські мови). Програма складається з пояснювальної записки, у якій подано загальні положення про проведення вступного іспиту, відомості про зміст і структуру екзаменаційного білета, вимоги до реферату, перелік основних питань програми іспиту, список рекомендованої літератури.

До складання вступного іспиту до аспірантури за спеціальністю 035 Філологія допускаються особи, які мають ступень магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста). Програма для вступників до аспірантури ЦНДВІМ НАНУ зі спеціальності 035 «Філологія» (Германські мови) побудована на матеріалі університетських теоретичних курсів: «Теоретична граматики англійської/німецької мов», «Лексикологія англійської/німецької мови», «Стилістика англійської/німецької мов», «Загальне мовознавство», «Історія лінгвістичних учень» в навчальних програмах вищої школи України. Основною метою вступного іспиту до аспірантури є перевірка та оцінка повноти і глибини засвоєних вступниками знань із зазначених вище дисциплін, їх орієнтування в науковій, довідковій і навчальній літературі з відповідного кола лінгвістичних проблем. Вступник повинен виявити знання конкретних мовних фактів і явищ, пов'язаних з історичним становленням і сучасним функціонуванням англійської/німецької мов, продемонструвати вміння аналізувати їх. На вступному екзамені здобувачі повинні продемонструвати вільне володіння англійською (німецькою) мовою в її усній та письмовій формах.

Вступник має орієнтуватися у питаннях широкого кола мовознавчої проблематики: фонетична, лексична, словотвірна, граматична (морфологічна і синтаксична) системи сучасної англійської/німецької мов (з погляду синхронії та діахронії); фонетичні, лексичні, словотвірні, граматичні системи, країнознавчі аспекти; проблеми стилістики і лінгвокультури англійської/німецької мов; історія лінгвістичних учень; соціолінгвістичні проблеми розвитку й функціонування англійської/німецької мов; сучасні проблеми компаративістики, актуальні проблеми сучасних мовознавчих досліджень; новітні напрями й методи дослідження системи і структури мови.

Складовою частиною вступного іспиту до аспірантури є реферат, у якому подається теоретичний аналіз конкретних питань за темою дисертації з використанням відповідної наукової літератури. При виставленні єдиної зведеної оцінки на іспиті однаковою мірою враховується рівень виявлених знань вступника у його відповідях на всі питання екзаменаційного білета.

Для проведення іспиту створюється комісія у складі чотирьох осіб.

## II. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Вступний іспит до аспірантури проводиться за екзаменаційними білетами. Білет складається з трьох питань:

1. Питання, що стосуються основ загального мовознавства, змісту його конкретних галузей та етапів його розвитку, зокрема з курсів «Загальне мовознавство», «Історія лінгвістичних учень», проблематики історії германських мов.

2. Питання, що стосуються проблематики курсів «Теоретична фонетика англійської/німецької мов», «Теоретична граматики англійської/німецької мов», «Лексикологія англійської/німецької мови», «Стилістика англійської/німецької мов», «Комунікативні стратегії», «Лінгвокраїнознавство».

3. Питання, що стосуються практичних навичок аналізу та інтерпретації іноземномовного тексту.

4. Час підготовки до відповіді: одна астрономічна година.

5. При виставленні оцінки за іспит ураховується змістовність, ґрунтовність усіх відповідей вступника на питання екзаменаційного білета, орієнтування його в науковій літературі за темою питань, вільне володіння навичками усного та писемного мовлення з дотриманням мовленнєвого етикету, чітке, грамотне, логічне формулювання узагальнень і висновків, культура усного мовлення.

Оцінювання відповідей здійснюється відповідно до вимог з конкретних питань екзаменаційного білета.

«Відмінно» виставляється, якщо вступник продемонстрував впевнене орієнтування в проблематиці сучасних лінгвістичних та літературознавчих досліджень, вичерпно й грамотно (згідно з нормами сучасної усної української літературної мови) відповів на всі питання, дав аргументовані відповіді на додаткові запитання. Відтак «відмінно» виставляється за умови отримання таких оцінок на питання іспитового білета: 5+5+5 або 5+5+4.

«Добре» виставляється, якщо у відповіді на одне чи два питання допущено незначні помилки, за умови отримання таких оцінок на питання іспитового білета: 5+4+4, 5+4+3, 4+4+4, 4+4+3.).

«Задовільно» виставляється, якщо вступник припустився грубих помилок (фактичних), порушив логіку викладу матеріалу, норми літературної мови, не дав відповіді на додаткові запитання («задовільно» виставляється за умови отримання таких оцінок на питання іспитового білета: 5+3+3, 5+3+2, 4+3+3, 4+3+2, 3+3+3, 3+3+2).

«Незадовільно» виставляється, якщо вступник слабо або зовсім не орієнтується в проблематиці сучасних лінгвістичних досліджень, припустився грубих помилок (фактичних), порушив логіку викладу матеріалу, норми літературної мови (за умови отримання таких оцінок на питання іспитового білета: 5+2+2, 4+2+2, 3+2+2, 2+2+2).

### III. ВИМОГИ ДО РЕФЕРАТУ

**Реферат** для вступу до аспірантури є завершеним науковим дослідженням теоретичного або теоретико-експериментального характеру, спрямованим на самостійне вирішення дослідного завдання, пов'язаного з певною науковою проблемою. Тема реферату обирається вступником до аспірантури самостійно з урахуванням власних наукових інтересів і професійного досвіду, з аргументованим обґрунтуванням доцільності її розробки. Реферат має бути написаним на актуальну тему, відповідати сучасному стану розвитку науки і практики. Обсяг реферату – 20-24 стор. Реферат має бути написаний державною мовою з прикладами та анотацією іноземною мовою.

#### **Структура реферату.**

Титульа сторінка.

Список використаних скорочень (якщо є)

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. НАЗВА

1.1. Назва

1.2. Назва

1.3. Назва

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. НАЗВА

2.1. Назва

2.2. Назва

2.3. Назва

Висновки до розділу 2

ВИСНОВКИ

РЕЗЮМЕ

ABSTRACT

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

#### **У вступі:**

- обґрунтовуються вибір теми дослідження (на основі проведеного критичного аналізу наукових та інших джерел) та його актуальність;
- визначаються об'єкт і предмет дослідження;
- формулюються мета і завдання дослідження;
- конкретизуються обрані методи дослідження;
- визначаються наукова новизна і практичне значення роботи;
- за наявності подається інформація про апробацію результатів дослідження (публікації, виступи на конференціях);
- описується структура реферату.

#### **Орієнтовний зміст розділів і підрозділів реферату:**

I розділ – теоретичний

II розділ – методичний, присвячений розробленню / вдосконаленню методики дослідження.

Кожний розділ містить 2 - 3 підрозділи, присвячені вирішенню завдань дослідження, сформульованих у ВСТУПІ. Тому назви і зміст підрозділів повинні корелювати з поставленими завданнями.

Список використаних джерел укладається у відповідності до чинного українського стандарту бібліографічного опису: 25-30 найменувань (обов'язково із зазначенням друкованих джерел останніх п'яти років видання); з них - іноземними мовами не менше 7).

Рекомендований стандарт бібліографічного опису – АРА.

### **Оформлення реферату**

Заголовки структурних частин друкуються симетрично до змісту великими літерами: ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, РЕЗЮМЕ і т. і.

Заголовки підрозділів друкуються з абзацу маленькими літерами (крім першої літери), крапка не ставиться. Відстань між заголовком і текстом: 2 інтервали.

Кожний розділ і підрозділ необхідно починати з нової сторінки.

Береги вгорі, внизу, зліва – 25 мм, справа – 10 мм. Абзац починається з 5-го знаку.

Шрифт Times New Roman, 14 пунктів; інтервал між рядками – 1,5.

Нумерація сторінок подається арабськими цифрами без крапки у правому верхньому куті. На титульному аркуші (перша сторінка) номер не ставиться.

Ілюстрації до реферату (малюнки, схеми, графіки, тощо) мають номер і назву.

Нумерація подається арабськими цифрами, в межах кожного розділу, наприклад: Рис. 2.2. (другий рисунок другогорозділу). Номер ілюстрації та назва подаються під ілюстрацією.

Пояснення до скорочень розміщуються також під ілюстрацією (наприклад: Умовні позначення до табл. 1.1).

Номер і назва таблиці друкуються над таблицею: номер справа, а назва напівжирним шрифтом – у центрі. Якщо таблицю перенесено на другу сторінку, то над другою частиною таблиці вказується: Продовження табл. 3.1. Назви граф у таблиці друкуються з великою літери. Назви підзаголовків – з малої, якщо вони продовжують речення назви графі, і з великої, якщо вони є самостійною назвою. Посилання у тексті роботи на таблицю або рисунок оформлюється таким чином: (див. табл. 2.1), (див. рис. 1.2), або: «Як це видно із табл. 2.1.»

Реферат подається до відділу аспірантури ЦНДВІМ НАНУ і рецензується головою або членом екзаменаційної комісії.

### **Критерії оцінювання наукового реферату.**

Реферат оцінюється за національною шкалою оцінювання на «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

*Критерії оцінювання реферату:*

- самостійність у розробці проблеми (творчий характер, вміння аналізувати
- теоретичний матеріал, обґрунтованість сформульованих висновків/рекомендацій);

- стислість і точність формулювань, які виключають можливість неоднозначного тлумачення;
- чіткість та логічна послідовність викладу матеріалу;
- переконливість аргументації;
- обґрунтованість висновків та рекомендацій щодо проведення досліджень у майбутній дисертації;
- якість оформлення роботи (стиль викладу, грамотність, бібліографія, ілюстративний матеріал);
- повнота письмової презентації (чіткість у формулюванні актуальності, мети і завдань роботи, вміння зробити правильні висновки, культура наукового мовлення);

**Оцінка «відмінно» виставляється, якщо:**

обґрунтована актуальність теми, тема розкрита повністю, дослідження виконане на високому науково-теоретичному і методичному рівні; одержані результати систематизовані, висновки і рекомендації є переконливими; продемонстровано вільне володіння матеріалом дослідження; оформлення роботи відповідає встановленим вимогам.

**Оцінка «добре» виставляється, якщо:**

обґрунтована актуальність теми, тема розкрита повністю, дослідження виконане на достатньо високому науково-теоретичному і методичному рівні; одержані результати систематизовано, але висновки не є переконливими, або відсутні рекомендації, або є істотні зауваження до оформлення роботи.

**Оцінка «задовільно» виставляється, якщо:**

тема розкрита повністю, але науково-теоретичний і методичний рівень не високий; одержані результати систематизовані недостатньо; висновки зроблені непереконливо; недостатній рівень володіння матеріалом дослідження.

**Оцінка «незадовільно» виставляється, якщо:**

тема розкрита неповністю, науково-методичний рівень роботи низький; висновки непереконливі; здобувач погано володіє матеріалом дослідження, є зауваження до оформлення реферату.

Оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» за національною шкалою оцінювання відповідають такій кількості балів за шкалою ЄКТС:

## Шкала оцінок

<b>Рейтингова оцінка</b>	<b>Відсоток максимального балу</b>	<b>Значення оцінки</b>
<b>A</b>	90-100	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
<b>B</b>	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
<b>C</b>	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
<b>D</b>	66-74	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
<b>E</b>	60-65	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
<b>F</b>	0-59	Незадовільно



## IV. ОСНОВНІ ПИТАННЯ ІЗ ФАХУ

### Загальне мовознавство

- Мовознавство як наука.
- Місце мовознавства в системі гуманітарних наук.
- Основні розділи та напрями мовознавства.
- Поняття наукової парадигми, її складники. Причини та напрями парадигмальних змін у лінгвістиці. Сучасні лінгвістичні парадигми.
- Поліпарадигмальність сучасної лінгвістики: за і проти.
- Антропологічна спрямованість сучасного мовознавства.
- Знакова природа мови. Поняття про знак. Типологія знаків. Структура знака.
- Функції мови. Функційна лінгвістика: підходи та тлумачення.
- Моделі комунікації: критичний погляд.
- Мова і мислення. Внутрішнє мовлення і мислення. Роль мови у процесі пізнання.
- Сучасні уявлення про співвідношення мови і мислення з погляду когнітології.
- Мовна і концептуальна картини світу. Завдання та основна проблематика когнітивної лінгвістики.
- Мета, завдання та актуальні проблеми психолінгвістики.
- Структура мови. Системно-структурна організація мови.. Парадигматичні, синтагматичні і ієрархічні відношення між мовними одиницями. Теорія ізоморфізму і ієрархія рівнів мови. Система і норма.
- Генеалогічна та типологічна класифікації мов.
- Мовні універсалії.
- Мова і суспільство. Своєрідність мови як суспільного явища.
- Мова і культура.
- Соціолінгвістика.
- Етнолінгвістика.
- Контрастивна риторика. Поняття «інтелектуального стилю».
- Причини і закономірності розвитку мови, мовних змін. Темпи мовних змін. Зовнішні та внутрішні чинники мовних змін.
- Синхронія і діахронія.
- Традиційні та сучасні методи лінгвістичних досліджень.
- Дискурсивний аналіз.
- Герменевтика.

- Наративний поворот у лінгвістиці.
- Поняття хронотопу.
- Лінгвокультурологія. Теорія мовної відносності Сепіра-Ворфа. Комунікативна компетенція та її складники.
- Еволюція гендерних студій. Gender Studies' Evolution.
- Інтернет лінгвістика. Internet Linguistics.
- Кількісні та якісні методи лінгвістичних досліджень.
- Корпусна лінгвістика.
- Лінгвостатистичні методи.

### **Теоретична фонетика**

- Взаємозв'язок фонетики з іншими лінгвістичними дисциплінами.
- Особливості вокалізму та консонантизму англійської (німецької) мов.
- Фонема як базова одиниця мови; алофони фонем (обов'язкові та факультативні).
- Словесний наголос в англійській (німецькій) мові. Фонетична природа наголосу; функції наголосу в структурі слова.
- Інтонційна система англійської (німецької) мови. Визначення інтонації, її компоненти та функції.
- Сучасна орфоепічна норма англійської (німецької) мови.
- Тенденції розвитку сучасної англійської (німецької) вимови. Національні стандарти англійської (німецької) вимови, чинники варіативності орфоепічної норми вимови.
- Фоностилїстика та риторика. Евфонія.

### **Теоретична граматики**

- Мова як система. Парадигматичні та синтагматичні відношення.
- Мова як структура. Рівні мови та одиниці різних рівнів мови.
- Лексичні та граматичні аспекти слова.
- Типи граматичного значення.
- Граматичні категорії та засоби їх реалізації.
- Специфіка категорії модальності у рідній та іноземній мові.
- Проблема частин мови у сучасній англійській (німецькій) мові.
- Частиномовна характеристика іменника. Граматичні категорії іменника.
- Частиномовна характеристика дієслова. Граматичні категорії дієслова.
- Субстантивні словосполучення в англійській (німецькій) мові. Проблема "stone wall".

- Колокації. Узус.
- Речення. Сучасні підходи до вивчення речення.
- Суб'єктно-об'єктна трансформація у перекладі. Трансформація складного речення у просте і навпаки.
- Тема та рема у рідній та іноземній мовах. Шляхи подолання інверсії під час перекладу.
- Текст. Основні риси та категорії тексту.
- Прагматичний аспект вивчення мовних одиниць. Теорія мовленнєвих актів. Категорія ввічливості.
- Аналіз дискурсу. Основні риси та категорії дискурсу.

### **Лексикологія**

- Словники англійської (німецької) мови: загальна характеристика. Енциклопедичні словники vs. лінгвістичні словники. Електронні словники, їх види та характеристики.
- Визначення слова та його основні ознаки, різні підходи до значення слова.
- Словниковий склад мови як система: лексико-семантичні парадигми (синонімія, антонімія, полісемія, омонімія).
- Полісемія vs. Омонімія.
- Синонімія vs. Антонімія.
- Гіпер-гіпонімія у словниковому складі англійської (німецької) мови.
- Основні способи словотворення (афіксація, словоскладання, конверсія, скорочення, телескопія). Непродуктивні засоби словотворення (звуконаслідування, зворотне словотворення).
- Типи запозичень у словниковому складі англійської (німецької) мови. Асиміляція запозичень.
- Запозичення та інтернаціоналізми в термінології.
- Варіанти та діалекти англійської мови.
- Фразеологія.
- Термінознавчі студії.

### **Стилістика**

- Стилістика в системі мовознавчих дисциплін. Ключові поняття лінгвостилістики (стиль, образ, конотація, стилістичний контекст, стилістична синонімія, стилістичні прийоми, ефект ошуканого очікування, конвергенція, висунення).
- Поняття стилістичного значення. Стилістичне значення і конотація. Типи конотативного значення.
- Образ і образність у лінгвостилістиці. Типи образів. Структура метафоричного образу.

- Поняття функційного стилю. Підходи до визначення та класифікації функційних стилів, їхня типологія.
- Стилістична диференціація словникового складу мови. Стилістично забарвлена лексика.
- Фігури та тропи. Особливий статус епітета.
- Теорія метафори.
- Стилістична морфологія.
- Стилістичний синтаксис.
- Графічна організація тексту та графічні засоби стилістики.
- Поняття ідіостилу. Мовна особистість автора.
- Авторська презентація vs. авторська репрезентація.
- Генологія.
- Типологія інтертекстуальності: палімпсест, пастиш, стилізація, цитата, референція, алюзія. Проблема плагіату.
- Інтердискурсивність.
- Інтермедіальність.

## Рекомендована література

1. *Акуленко В.В.* (1992). Вопросы интернационализации словарного состава. Х.: Издательство Харьковского государственного университета.
2. *Багатомовний тлумачний словник-довідник мовознавчої термінології (українська, російська, англійська, французька, німецька, італійська, іспанська мови)* (2020) Укл. І.О. Голубовська, В.Я.Жалай, Н.Г.Кравченко, О.В.Кругликова, Т.Г. Линник, Т.М. Миронюк, А.Ф.Пархоменко, Л.М. Рубашова; за заг. Ред.. В.Я Жалая.- К.:Логос – 391 с. ISBN 978-617-7631-30-8
3. *Бацевич Ф.С.* (2010) Нариси з лінгвістичної прагматики: Монографія. — Львів: ПАІС.
4. *Голубовська І.О., Корольов, І.Р.* (2011). Актуальні проблеми сучасної лінгвістики: курс лекцій. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. – 223 с.
5. *Голубовська, І.О.* Вступ до мовознавства: підручник, К.: ВЦ «Академія», 2016. – 320 с.
6. *Дубенко О.Ю.* Порівняльна стилістика англійської та української мов. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2005.*Кочерган М.П.* (2006). Загальне мовознавство. Академія.
7. *Жлуктенко Ю.О.* (1960). Порівняльна граматики англійської та української мов. – К.: Радянська школа
8. *Кацнельсон С.Д.* Типология языка и речевое мышление. – Л.: Наука, 1972.
9. *Краткий словарь когнитивных терминов* (1997). [сост.: Е.С. Кубрякова, В.З. Демьянков, Ю.Г. Панкрац, Л.Г. Лузина]. – М.: Филол. ф-т МГУ им.М. В. Ломоносова
10. *Паращук В.Ю.*(2009). Теоретична фонетика англійської мови: Навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. – Вінниця: Нова книга.
11. Порівняльні дослідження з граматики англійської, української, російської мов (1981). [За ред. Ю.О. Жлуктенка]. – К. : Вища школа., – 356 с.
12. *Приходько, А.М.* (2009). Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики.Прем'єр. Запоріжжя.
13. *Приходько, А.Н.* Дискурсивные акты: прагмасемантика и прагматипология. // Когниция, коммуникация, дискурс. – 2010. – No 1. – С. 101–122. <http://sites.google.com/site/cognitiondiscourse/>  
DOI: 10.26565/2218-2926-2010-01-07
14. *Селіванова, О.І.* (2011). Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник Полтава: Довкілля-К, 2008.
15. *Семчинський С.В.* (1996). Загальне мовознавство. – К.: АТ «ОКО»
16. *Скороходько Е.Ф.* (2000). Терміни, що виражають нові знання у структурі англійських наукових текстів // Харківськ. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна.– № 471. – С. 235-240.

17. *Стеблин-Каменский М.И.* (1974). Спорное в языкознании – Л. : Изд-во ЛГУ.
18. *Тер-Минасова С.Г.* (2000). Язык и межкультурная коммуникация. М. : Слово,– 624 с.
19. *Тищенко К.М.* (2007) Основы мовознавства. Київ : Київський університет.
20. *Штерн І.Б.* (1998). Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики. Енциклопедичний словник для фахівців з теоретичних гуманітарних дисциплін та гуманітарної інформатики / І.Б. Штерн. – К. : АртЕк,– 336 с.
21. *Allan K.* (2013) *The Oxford Handbook of the History of Linguistics.* Oxford University Press.
22. *Chapman S., Routledge C.* (2009) *Key Ideas in Linguistics and the Philosophy of Language.* Edinburgh University Press.
23. *Crystal, D.* (2018). *The Cambridge Encyclopedia of the English Language.* Oxford University Press.
24. *Hamawand, Z.* (2020). *Modern Schools of Linguistic Thought.* Palgrave Macmillan. eBook ISBN 978-3-030-42577-7
25. *Hornsby D.* (2014). *Linguistics. A Complete Introduction.* ASIN : B00E0JYSSM
26. *Kuhn, T.* (2009). *Structure of Scientific Revolutions, The.* Chicago: University of Chicago Press.
27. *Malmkjaer, K., & Malmkjær, K.* (2010). *The Routledge Linguistics Encyclopedia.* New York, NY: Routledge.

## Додатки

Додаток А

### ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

*ЦЕНТР НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ВИКЛАДАННЯ*

*ІНОЗЕМНИХ МОВ НАН УКРАЇНИ*

Вступний іспит до аспірантури

зі спеціальності 10.02.04 – германські мови

Білет № 1

1. Генеалогічна та типологічна класифікації мов.
2. Поняття дискурсу. Сучасні напрями дискурсивних досліджень. Проблеми інтертекстуальності та інтердискурсивності.
3. Практичне завдання. Лінгвістичний аналіз тексту: композиційні, лексичні, стилістичні та граматичні особливості, пресупозиції та імплікації.

Голова екзаменаційної комісії

Директор Центру

к.філол.н., доц. Жалай В.Я.

Члени екзаменаційної комісії:

зав. каф. іноз. мов Центру

д.філол.н., проф. Ільченко О.М.

ст.викл. каф. іноз. мов Центру

к.філол.н., ст.викл. Кравченко Н.Г.

ст.викл. каф. іноз. мов Центру

к.філол.н., ст.викл. Шелковнікова З.Б.

## ТРЕТЄ ЗАВДАННЯ БІЛЕТА

## TASKS:

1. Identify the genre of this text.
2. Identify metaphors and other figurative language devices.
3. Are there any author's neologisms?
4. Comment on the underlined chunks.
5. Translate the **boldfaced words and phrases**.

**Global Communication for Nuclear Security**

During the Trump era, the Doomsday Clock of the *Bulletin of the Atomic Scientists* has twice ticked forward. The atomic scientists **take into account** climate change and **disruptive technologies** in addition to threat from weapons of mass destruction, but the threat of nuclear war has always been the clock's major indicator. It now stands at 2 minutes until the midnight of annihilation. In other words, the sober judgement of leading scientific and security experts from around the world declares that **our planet now stands in as much danger of destruction as it did in 1953**, when the Soviets tested their first thermonuclear device. The clock has never been nearer to midnight than it is now. You're aware of today's high level of danger if you keep up with any reputable news source reporting, for example, on activities of eastern terrorist groups shopping for nuclear materials on Moldova's black market, or news reporting on nuclear developments connected with North Korea, Russia, Pakistan, India, Iran—and of course the United States. One way or another, you're not surprised I'm concerned about global nuclear security. You're worried too, and no doubt you take what actions you can in contributing to world peace and safety.

My own contribution, in addition to voting for sane and moral political candidates, has been to lend my communication expertise to **professionals directly involved in nuclear security**: scientists and engineers, policy, agency, and military experts, as well as trainers and educators. I offer writing workshops to internationals in nuclear security, I queue up my students to serve as communication consultants to these experts, I edit an open-source scholarly journal in nuclear security, and I try to supply, as in this article, advice about effective communication—geared to internationals working in nuclear security.



**The bulk of this article expands upon** a list of guidelines for producing excellent academic articles, something I put together after becoming editor of the *International Journal of Nuclear Security (IJNS)* in 2015. I found myself reviewing manuscripts written in English by highly intelligent members of an international community working to guard the world from nuclear terror and proliferation, and from all manner of nuclear crimes and accidents. Most of these dedicated professionals are what we call **L2 or (my preference) E2 users of English as a second language**, and not from western contexts. Many of the manuscripts I receive need a lot of work. And I know that many valuable manuscripts are missing from my inbox because it is **challenging** for E2s in scientific and technical fields to produce effective writing, in English, for peer reviewed, international, scholarly journals. **The issues go beyond sentence-level control and correctness. They have to do as well with the larger issues of rhetorical sensibility, tone, argumentative structure, proportion, cohesion, and engagement with international academic conversations in their field**—which happen primarily in English.

**Hirst. Russel (2019). Writing, in English, for Publication in Science and Technology, and Policy: The Example of Nuclear Security. *Journal of Technical Writing and Communication***  
<https://doi.org/10.1177/0047281619865154>

## NOTES

*Bulletin of the Atomic Scientists* (founded in Chicago in 1945 by Manhattan Project scientists, is a preeminent publication that informs the public about threats to the survival and development of humanity from nuclear weapons, climate change, and emerging technologies in the life sciences).

*The Manhattan Project* was a research and development undertaking during World War II that produced the first nuclear weapons. It was led by the United States with the support of the United Kingdom and Canada.

*L2 user* - anyone who knows a second language and uses it regularly.

### **6. Read the text and answer the questions that follow.**

The guru to the gurus at last shares his knowledge with the rest of us. Nobel laureate Daniel Kahneman's seminal studies in behavioral psychology, behavioral economics, and happiness studies have influenced numerous other authors, including Steven Pinker and Malcolm Gladwell. In “*Thinking, Fast and Slow*”, Kahneman offers his own, first book for the general public. It is an enlightening summary of his life's work. It will change the way you think about thinking.

Two systems drive the way we think and make choices, Kahneman explains: System One is fast, intuitive, and emotional; System Two is slower, more deliberative, and more logical. Examining how both systems function within the mind, Kahneman exposes the extraordinary capabilities as well as the biases of fast thinking and the pervasive influence of intuitive impressions on our thoughts and our choices. Engaging the reader in a lively conversation about how we think, he shows where we can trust our intuition. Kahneman's influential work has transformed cognitive psychology and launched the new fields of behavioral economics and happiness studies. In this path-breaking book, Kahneman shows how the mind works, and offers practical and enlightening insights into how choices are made in both our business and personal lives. *(After: amazon.com book blurb)*

1. "Thinking fast and slow" was written by
  - a. Daniel Kahneman, Steven Pinker and Malcolm Gladwell
  - b. Steven Pinker and Malcolm Gladwell
  - c. Daniel Kahneman
  - d. None of the above
  
2. What is true about the systems that drive the way we think
  - a. System one is logical, system two is intuitive
  - b. Both systems are fast.
  - c. System two is logical, system one is intuitive
  - d. Both systems are slow.
  
3. What is implied in the passage?
  - a. We can always trust our intuition.
  - b. We can never trust our intuition.
  - c. We can trust our intuition in some cases.
  - d. All of the above.
  
4. The underlined word It refers to:
  - a. general public

- b. life
- c. work
- d. the book

5. The phrase “the guru to the gurus” implies

- a. someone who is not knowledgeable enough
- b. an ordinary person
- c. eminent scholars of Hinduism
- d. a person who is regarded as an expert or leader

6. The underlined word/phrase at last could best be replaced by which of the following:

- a. possibly
- b. finally
- c. actually
- d. lately

7. The underlined word/phrase seminal could best be replaced by which of the following:

- a. prominent
- b. early
- c. the latest
- d. recent

8. The underlined word/phrase numerous could best be replaced by which of the following:

- a. some
- b. all
- c. several
- d. many

9. The underlined word/phrase summary could best be replaced by which of the following:

- a. introduction
- b. synopsis
- c. discussion
- d. conclusion

10. The underlined word/phrase function could best be replaced by which of the following:

- a. operate
- b. exist
- c. satisfy
- d. improve

11. The underlined word/phrase capabilities could best be replaced by which of the following:

- a. abilities
- b. trends
- c. ideas
- d. functions

12. The underlined word/phrase as well as could best be replaced by which of the following:

- a. even better
- b. and also
- c. in spite of
- d. due to

13. The underlined word/phrase influence could best be replaced by which of the following:

- a. impact
- b. chance
- c. imply
- d. choose

14. The underlined word/phrase has transformed could best be replaced by which of the following:

- a. has done away with
- b. has expressed
- c. modified
- d. has changed

15. The underlined word/phrase launched could best be replaced by which of the following:

- a. got rid of
- b. started
- c. completed
- d. altered

*II. Choose the correct option:*

16. This model does not \_\_\_\_\_ the way a market economy actually functions.

- a. describes                      b. description                      c. described                      d. describe

17. I spent that night in a hotel and paid my bill in \_\_\_\_\_ cash before leaving.

- a. the    b. a    c. an    d. -

18. This card gave cardholders the option \_\_\_\_\_ pay their debts in whole, or in monthly minimum payments.

- a. of    b. to    c. with    d. for

19. Is there any possibility \_\_\_\_\_ back unlimited data?

- a. bringing    b. of bringing    c. bring    d. brings

20. Co-author Garrett Goon \_\_\_\_\_ that with the latest calculations, black holes give us hints about the nature of quantum gravity.

- a. say    b. to say    c. saying    d. says

21. Things were happening \_\_\_\_\_ an incredible rate.

- a. with    b. at    c. in    d. for

22. I didn't find this information \_\_\_\_\_ the Internet.

- a. on    b. in    c. at    d. of

23. This tutorial is based on the most common mistakes in English, which \_\_\_\_\_ many similar issues.

- a. explain                      b. to explain                      c. explains    d. explaining

24. It needs \_\_\_\_\_ with considerable caution.

- a. to view    b. to be viewed    c. be viewed                      d. viewed

25. I have already \_\_\_\_\_ everything that had to be done.

- a. did    b. had done    c. to be done    d. done